

KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

ÜNİTE / TEMA	KONU (İÇERİK ÇERÇEVESİ)	ÖĞRENME ÇIKTILARI	SENARYOYA GÖRE SORU SAYISI			
			1	2	3	4
1. ÜNİTE FELSEFENİN DOĞASI	- Felsefenin Anlamı - Felsefi Düşüncenin Özellikleri - Felsefi Düşüncenin Gelişimi - Felsefi Sorunun Temel Özellikleri - Felsefenin Diğer Alanlarla İlişkisi - Felsefenin Bireysel ve Toplumsal İşlevi	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	2	3	3	3
2. ÜNİTE FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	Düşünme ve Dil İlişkisi	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	2	1	1	2
	- Mantık ve Argümantasyonun Temel Kavramları - Argümantasyon Yapısı	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	2	1	2	2
3. ÜNİTE VARLIK FELSEFESİ	- Varlık Felsefesinin Konusu ve Temel Kavramları - Varlık Felsefesinin Temel Problemleri (Varlığın Var Olup Olmadığı, Varlığın Ne Olduğu)	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	-	-	-	-
4. ÜNİTE BİLGİ FELSEFESİ	- Bilgi Felsefesinin Konusu ve Temel Kavramları - Bilgi Felsefesinin Temel Problemleri (Bilginin İmkânı, Kaynağı ve Doğruluk Ölçütleri)	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	-	-	-	-
TOPLAM SORU SAYISI			6	5	6	7

Erdal Aydemir
Felsefe Öğretmeni

Ceren Toker
Felsefe Öğretmeni

... / ... / 2026

UYGUNDUR
Fırat Esen
Okul Müdürü

2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

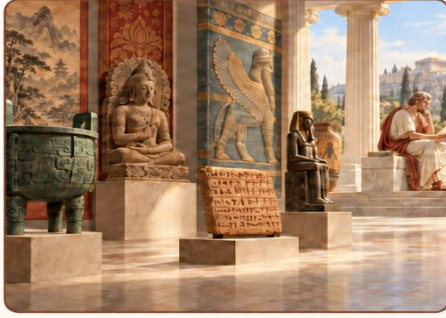
Aristoteles: Felsefe, varlığın ilkeleri ve nedenleri üzerine sistematik bir araştırmadır.

Anselmus: Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.

Karl Jaspers: Felsefe yolda olmaktır.

Hilmi Ziya Ülken: Felsefe, varlık hakkındaki düşünce ve bu düşünce üzerinde düşüncedir.

1) Felsefenin tanımlarının farklılığı sizde nasıl bir düşünce uyandırmaktadır? Sizce felsefenin ortak bir tanımı yapılabilir mi? Görüşlerinizi kısaca açıklayınız.

MÜZE SERGİSİ

Bir müze sergisinde Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarında doğa, insan ve toplum üzerine geliştirilen düşüncelere yer verilir. Serginin son bölümünde, bu düşünsel birikimin Antik Yunan'da akla dayalı ve sistemli bir sorgulama biçimine dönüştüğü anlatılır. Rehber, bu süreci "Felsefe bir anda doğmadı; farklı uygarlıklarda biriken düşünceler yeni bir sorgulama biçimi kazandı." sözleriyle özetler.

2) Rehberin, "Felsefe bir anda doğmadı; farklı uygarlıklarda biriken düşünceler yeni bir sorgulama biçimi kazandı." sözüyle felsefenin ortaya çıkışı hakkında vurguladığı temel düşünce nedir? Metinden hareketle açıklayınız.

Gündelik hayatın soruları pratik ihtiyaçları gidermeye, bilimsel sorular ise ölçülebilir olguları açıklamaya hizmet eder. Felsefi sorular ise varlık, bilgi ve değerler hakkında görünenin ardındaki temel ilkeleri aramaya ve derin anlamları keşfetmeye yönelik sorulardır.

3) Yukarıdaki parçadan hareketle aşağıdaki soruların felsefi nitelik taşıyıp taşımadıklarını karşlarına (✓ / X) koyarak belirtiniz; gerekçelerini ilgili alana yazınız.

01 İnsan zihninden bağımsız, nesnel bir dış gerçeklik var mıdır?

GEREKÇE

02 Kutup bölgelerindeki buzul erimesi küresel deniz seviyelerini nasıl etkiler?

GEREKÇE

03 Hafta sonu yapılacak kurul toplantısının saati ve yeri değiştirildi mi?

GEREKÇE

04 Bir eylemin ahlaki değerini belirleyen şey, ortaya çıkardığı sonuç mudur yoksa arkasındaki niyet midir?

GEREKÇE

İnsan, kelimelerle düşünür; çünkü dil, düşüncenin evi gibidir. Sözcüklerimiz ne kadar zenginse, dünyayı o kadar derin kavrarız. Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir. Var ama ifade edilemez. Bu yüzden dil, yalnızca anlatmanın değil, düşünmenin de aracıdır.

4) Bu metinden hareketle “Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir.” ifadesini felsefi açıdan açıklayınız.

Üç arkadaş hafta sonu planı yaparken aralarında şu konuşma geçer:

Ahmet: “Karadeniz bölgesindeki Rize, Trabzon ve Artvin çok yağış alıyor. Demek ki Karadeniz bölgesindeki bütün şehirler bol yağışlıdır.”

Burak: “Benim aldığım çadır da senin çadırınla aynı marka ve aynı kumaştan yapılmış. Senin çadırın geçen haftaki kampta su geçirmemişti, o zaman benim çadırım da su geçirmez.”

Cem: “Meteorolojinin kuralı açıktır: Hava sıcaklığı sıfırın altına düşerse ve bulutlarda yeterli nem varsa kar yağar. Bugün sıcaklık eksi iki derece ve nem oranı çok yüksek. Öyleyse bugün kar yağacak.”

5) Ahmet, Burak ve Cem’in bu görüşlerinden hareketle hangi akıl yürütme türlerini kullandıklarını yazınız.

CEVAPLAR

Aristoteles: Felsefe, varlığın ilkeleri ve nedenleri üzerine sistematik bir araştırmadır.

Anselmus: Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.

Karl Jaspers: Felsefe yolda olmaktır.

Hilmi Ziya Ülken: Felsefe, varlık hakkındaki düşünce ve bu düşünce üzerinde düşüncedir.

1) Felsefenin tanımlarının farklılığı sizde nasıl bir düşünce uyandırmaktadır? Sizce felsefenin ortak bir tanımı yapılabilir mi? Görüşlerinizi kısaca açıklayınız.

Felsefenin tanımlarındaki bu farklılık, felsefi düşüncenin **öznel (subjektif)** bir yapıya sahip olduğunu ve her filozofun kendi çağına, ilgisine veya felsefi sistemine göre farklı bir odak noktası belirlediğini göstermektedir. Görselde görüldüğü üzere filozoflar felsefeyi; nedensellik (Aristoteles), inanç (Anselmus), yolda olma süreci (Karl Jaspers) veya düşünme üzerine düşünme (Hilmi Ziya Ülken) gibi birbirinden tamamen farklı açılardan ele almışlardır.

Felsefenin üzerinde uzlaşılan **ortak, kesin ve evrensel bir tanımı yapılamaz**. Çünkü felsefe; sınırları çizilmiş, bitmiş ve mutlak doğruları olan bir alan değil, sürekli devam eden özgür bir sorgulama ve akıl yürütme çabasıdır. Herkesin kabul edeceği tek bir tanım dayatmak, felsefeyi dondurmak ve dogmalaştırmak anlamına gelir ki bu durum felsefenin eleştirel ruhuna aykırıdır. Bu nedenle felsefede ne kadar filozof varsa o kadar farklı felsefe tanımının olması son derece doğal ve gereklidir.

MÜZE SERGİSİ

Bir müze sergisinde Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarında doğa, insan ve toplum üzerine geliştirilen düşüncelere yer verilir. Serginin son bölümünde, bu düşünsel birikimin Antik Yunan'da akla dayalı ve sistemli bir sorgulama biçimine dönüştüğü anlatılır. Rehber, bu süreci "Felsefe bir anda doğmadı; farklı uygarlıklarda biriken düşünceler yeni bir sorgulama biçimi kazandı." sözleriyle özetler.

2) Rehberin, "Felsefe bir anda doğmadı; farklı uygarlıklarda biriken düşünceler yeni bir sorgulama biçimi kazandı." sözüyle felsefenin ortaya çıkışı hakkında vurguladığı temel düşünce nedir? Metinden hareketle açıklayınız.

Rehberin bu sözüyle vurguladığı temel düşünce; **felsefenin tek bir uygarlığın (yalnızca Antik Yunan'ın) mucizesi olarak bir anda yoktan var olmadığı, aksine farklı kültürlerin etkileşiminin ve tarihsel bir bilgi birikiminin sonucu olduğudur**.

Metinden hareketle bu durum şu şekilde açıklanabilir: Felsefenin temelleri Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Mezopotamya gibi önceki uygarlıkların doğa, insan ve toplum üzerine ürettikleri düşünsel birikime dayanır. Antik Yunan düşünürleri felsefeyi sıfırdan yaratmamış; kendilerinden önceki medeniyetlerden devraldıkları bu kültürel mirası **akla dayalı (rasyonel) ve sistemli** bir sorgulama formuna dönüştürmüşlerdir. Kısacası felsefe, insanlığın ortak düşünsel birikiminin Antik Yunan'da yeni ve rasyonel bir yöntem kazanmasıyla ortaya çıkmıştır.

Gündelik hayatın soruları pratik ihtiyaçları gidermeye, bilimsel sorular ise ölçülebilir olguları açıklamaya hizmet eder. Felsefi sorular ise varlık, bilgi ve değerler hakkında görünenin ardındaki temel ilkeleri aramaya ve derin anlamları keşfetmeye yönelik sorulardır.

3) Yukarıdaki parçadan hareketle aşağıdaki soruların felsefi nitelik taşıyıp taşımadıklarını karşlarına (✓ / X) koyarak belirtiniz; gerekçelerini ilgili alana yazınız.

01	İnsan zihninden bağımsız, nesnel bir dış gerçeklik var mıdır?	☒ ☐	GEREKÇE
02	Kutup bölgelerindeki buzul erimesi küresel deniz seviyelerini nasıl etkiler?	☒ ☐	GEREKÇE
03	Hafta sonu yapılacak kurul toplantısının saati ve yeri değiştirildi mi?	☒ ☐	GEREKÇE
04	Bir eylemin ahlaki değerini belirleyen şey, ortaya çıkardığı sonuç mudur yoksa arkasındaki niyet midir?	☒ ☐	GEREKÇE

Soru İşaret Gerekçe

1	✓	İnsan zihni ile dış gerçeklik arasındaki ilişkiyi ve varlığın zihinden bağımsız olup olmadığını sorgular. Varlığın temelini anlamaya yönelik felsefi bir sorudur.
2	X	Buzul erimesinin deniz seviyesine etkisi gözlem, ölçüm ve bilimsel verilerle araştırılabilir. Bu nedenle bilimsel bir sorudur.
3	X	Günlük yaşamın düzenlenmesine ilişkin somut bir bilgiyi öğrenmeyi amaçlar. Pratik bir ihtiyacı karşılayan gündelik bir sorudur.
4	✓	Ahlaki değerlerin hangi ölçüde dayandığını sorgular. Niyet ve sonuç kavramları üzerinden ahlakın temelini tartışmaya açtığı için felsefi bir sorudur.

İnsan, kelimelerle düşünür; çünkü dil, düşüncenin evi gibidir. Sözcüklerimiz ne kadar zenginse, dünyayı o kadar derin kavrarız. Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir. Var ama ifade edilemez. Bu yüzden dil, yalnızca anlatmanın değil, düşünmenin de aracıdır.

4) Bu metinden hareketle “Dili olmayan bir düşünce, biçimsiz bir sessizliktir.” ifadesini felsefi açıdan açıklayınız.

Bu ifade, felsefedeki **dil ve düşünce ilişkisinin ayrılmaz bütünlüğünü** vurgulamaktadır. Metne göre dil, sadece düşünceleri başkalarına aktarmaya yarayan basit bir iletişim aracı değil; aynı zamanda düşüncenin bizzat üretildiği, şekillendiği ve inşa edildiği zemin (düşüncenin evi) konumundadır.

"Biçimsiz bir sessizlik" benzetmesiyle, kelimelere (kavramlara) dökülmeyen bir fikrin zihinde potansiyel olarak var olsa bile belirsiz, dağınık ve soyut kalacağı anlatılmak istenmiştir. Dil olmadan düşünce somutlaşıp bir forma kavuşamaz, dışa vurulamaz ve net bir anlam kazanamaz. Dolayısıyla insani düşünceye sınırlarını, biçimini ve derinliğini kazandıran yegâne unsur dildir.

Üç arkadaş hafta sonu planı yaparken aralarında şu konuşma geçer:

Ahmet:

"Karadeniz bölgesindeki Rize, Trabzon ve Artvin çok yağış alıyor. Demek ki Karadeniz bölgesindeki bütün şehirler bol yağışlıdır."

Burak:

"Benim aldığım çadır da senin çadırınla aynı marka ve aynı kumaştan yapılmış. Senin çadırın geçen haftaki kampta su geçirmemişti, o zaman benim çadırım da su geçirmez."

Cem:

"Meteorolojinin kuralı açıktır: Hava sıcaklığı sıfırın altına düşerse ve bulutlarda yeterli nem varsa kar yağar. Bugün sıcaklık eksi iki derece ve nem oranı çok yüksek. Öyleyse bugün kar yağacak."

5) Ahmet, Burak ve Cem'in bu görüşlerinden hareketle hangi akıl yürütme türlerini kullandıklarını yazınız.

- ☐ Ahmet — Tümevarım.
- ☐ Burak — Analoji (Benzetim)
- ☐ Cem — Tümdengelim